

роботи з випадками сексуального насильства та схильні до того ж таки віктимблеймінгу, мають упередження та мислять загальноприйнятими стереотипами, тож не звертають уваги на випадки сексуального насильства чи сексуальних домагань, якщо постраждалій не було завдано тяжких тілесних ушкоджень. Лікарі так само часто є нечутливими до проблеми насильства, а соціальні працівники не мають необхідних навичок та інструментів.

Дослідження громадської організації «Ла Страда-Україна», проведене протягом серпня 2022 року, показало, що лише 28 абоненток з 202, які взяли участь у опитуванні, зазначили, що їх звернення до суб'єктів надання допомоги покращили ситуацію із насильством.

Отже, у ситуації сексуального насильства жінки можуть не звертатися по допомогу через ряд перешкод, що необхідно брати до уваги при плануванні і наданні відповідної соціально-психологічної допомоги. Як саме підвищити кількість таких звернень та покращити якість необхідних послуг жінкам – питання для подальшого вивчення.

Список використаних джерел:

1. «Добробут та безпека жінок. Україна. Доповідь про результати дослідження». ОБСЄ. (2019). Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/0/8/440318_0.pdf
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
3. Irina Anderson, Kathy Doherty. Accounting for Rape: Psychology, Feminism and Discourse Analysis in the Study If Sexual Violence. Routledge. (2008).
4. Анастасія Пліс. (2023). Розбір. П'яні вечірки, непритомність і приниження: як віктимблеймінг може легалізувати злочин. Режим доступу: <https://life.liga.net/poyasnennya/article/pyanye-vecherinki-obmorok-i-unijenie-kak-viktimbleyming-mojet-legalizovat-prestuplenie>
5. Pamela Lakes Wood. (1972). The Victim in a Forcible Rape Case: A Feminist View: [англ.] // American Criminal Law Review. Vol. 11, № 1. — P. 335.
6. «Прокуратура та Національна поліція зафіксували вже 155 випадків сексуального насильства, найбільше - на Херсонщині та Київщині». Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/prokuratura-ta-nacpoliciya-zafiksuvali-vze-155-vipadkiv-seksualnogo-nasilstva-naibilse-na-xersonshhini-ta-kiyivshhini>
7. Результати дослідження якості реагування під час військового стану відповідних суб'єктів, які надають послуги постраждалим від ГЗН. (2022). Режим доступу: <https://la-strada.org.ua/download/rezultaty-doslidzhennia>

Ростовська К.В., студентка БП-4
кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»
факультету соціальних наук і соціальних технологій НаУКМА
kateryna.rostovska@ukma.edu.ua

Наукова керівниця: **Білоус О.І.**, магістриня соціальної роботи,
старша викладачка кафедри «Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця»,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
o.bilous@ukma.edu.ua

ГЕНДЕРНО ЧУТЛИВІ ПІДХОДИ В СИСТЕМІ ЗБРОЙНИХ СИЛ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Роль жінок у системі збройних сил Великої Британії почала активно обговорюватися під час Другої Світової війни. За декілька років до неї прем'єр-міністр Вінстон Черчилль виступав категорично проти залучення жінок до військової служби, проте з початком масштабних бойових дій солдатки стали важливою частиною мобілізаційного потенціалу. Незважаючи на те, що кількість жінок у британській армії в 40-х роках ХХ століття становила за різними підрахунками від 300 до 600 тисяч осіб, військово-політичне керівництво продовжувало підтримувати стратегію, за якою жінки не могли обіймати ті ж бойові посади, що й чоловіки, хоча частина з них брали участь в активних воєнних операціях (Залеток, Гуржій, 2021).

Зміни до законодавства, які дозволяють жінкам у британській армії обіймати всі офіцерські та неофіцерські посади, приймалися поступово. Рішення про відкритий доступ до всіх посад в системі ЗС було ухвалено вже у 2018 році (A. Fieldhouse, T. O'Leary, 2020). Попри це, фактично британські військовослужбовиці мають значний бойовий досвід, а в британській армії запозичують стратегії активізації потенціалу жінок та впровадження підходів гендерної рівності.

Трансформація становища жінок в армії Сполученого Королівства нерозривно пов'язана з боротьбою за права окремих категорій на расовому, етнічному та статевому ґрунті. Вперше про чутливість та захист від дискримінації було згадано в межах Плану дій рівних можливостей від 1997 року (Equal Opportunities Action Plan). Важливо, що у ньому було не лише формально задекларовано недискримінаційний підхід, а й визначено цілі та механізми моніторингу дотримання заходів, спрямованих на боротьбу з домаганнями та дискримінацією за етнічною та статевою ознаками (R. Woodward, P. Winter, 2006).

На шляху до розвитку гендерно чутливих підходів британська армія закономірно приймала спочатку гендерно нейтральні - з метою «урівняти» права та можливості. Наприклад, у 1998 році модель армії описували як «безгендерну, спрямовану на об'єктивну оцінку можливостей новобранців» ('gender-free' model) (R. Woodward, P. Winter, 2006).

Поступово від ідей «безгендерності» британська армія трансформувалася до гендерно чутливого підходу, який у дослідженнях називають управлінням різноманітністю (the management of diversity). Незважаючи на відмінність назви, за своїм змістом це поняття наближене до терміну «гендерна чутливість», оскільки обидва вони передбачають врахування фізичних та соціальних відмінностей чоловіків, жінок та інших суспільно сепарованих груп. Тож ЗС Британії керувалися ідеєю про те, що вивчення та визнання відмінностей різних категорій особового складу дозволить краще управляти людськими ресурсами. Зокрема, у військових посібниках та журналах кінця ХХ-початку ХХІ століття йдеться про те, що «жінки не такі самі, як чоловіки: вони не кращі і не гірші, вони інакші» (R. Woodward, P. Winter, 2006).

Сучасна британська армія спрямовує значні ресурси для підсилення та підтримки потенціалу військовослужбовиць, пропонуючи програми, які враховують фізіологічні особливості жінок, а також специфіку їхнього попереднього досвіду та гендерно зумовлених ризиків. На сайті Армії Великої Британії є низка публікацій щодо наявних програм підтримки жінок. Наприклад, розділ «Women`s health» містить інформацію про варіанти отримання медичної допомоги жінкам в армії, а також візуальні матеріали про необхідні для військовослужбовиць обстеження. В одній зі статей, зокрема, йдеться про те, що проблеми жіночого здоров'я хоч і не є унікальними для військовослужбовиць, проте характер їхньої роботи специфічний, а отже, і фахівці, які надаватимуть допомогу, мають бути глибше обізнані щодо цих особливостей (British Army). Крім цього, сайт містить інформацію про варіанти жіночої контрацепції; допологовий догляд та повернення до служби після народження дитини; профілактику розвитку онкологічних захворювань, пов'язаних з жіночою статевією системою.

У 2018 році британська армія увійшла до рейтингу 50 найкращих структур для працевлаштування жінок, а на офіційному сайті з'явився напис: «We're immensely proud of the contribution female service people make to Army life» (British Army).

Отже, британська армія пройшла розвиток від глибоко патріархальної організації до структури, яка є сприятливою для працевлаштування жінок. Це вказує на те, що концепція управління різноманіттям підтверджує свою ефективність - тож окремі її складники є важливими для запозичення та адаптації до національного контексту.

Список використаних джерел:

1. Н. Залеток, О. Гуржій. (2021). Проблема служби жінок у британській армії в роки Другої світової війни: аналіз публічного дискурсу В. Черчилля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/179916/07-Zalietok.pdf?sequence=1>
2. A. Fieldhouse, T. O'Leary. (2020). Integrating women into combat roles: comparing the UK Armed Forces and Israeli Defense Forces to understand where lessons can be learnt [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1136/bmjmilitary-2020-001500>
3. R. Woodward, P. Winter. (2006). Woodward R. Gender and the Limits to Diversity in the Contemporary British Army [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.1111/j.1468-0432.2006.00295.x>
4. Women`s health // British Army [Електронний ресурс] . – Режим доступу: <https://www.army.mod.uk/people/health-wellbeing-welfare-support/health-performance-and-wellbeing-in-the-army/womens-health/>
5. The British Army has been named in The Times Top 50 Employers for Women. (2018). // British Army [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.army.mod.uk/news-and-events/news/2018/04/british-army-named-in-the-times-top-50-employers-for-women-2018/>